

РОЛЬ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ КОНКУРЕНЦІЇ

Оліферчук Т.В.
ст. гр. ОСПЗмл-21

Ефективний розвиток будь-якого торговельного підприємства за умов зміни організаційних структур та завдань з підвищення конкурентоспроможності є можливим тільки завдяки реорганізації стилю і методів управління. Одним із шляхів досягнення цього є розроблення методики проведення внутрішнього контролю на основі процесу бюджетування та його впровадження в практику управління, що дасть змогу виявити та знизити рівень впливу ризиків, мінімізувати втрати та рівень суб'єктивізму в судженнях менеджерів.

Деякі аспекти теорії та організації системи внутрішнього аудиту торговельних підприємств висвітлюють у своїх працях такі вітчизняні вчені як В.О. Шевчук, Г.М. Верига, Б.М. Занько, М.Д. Корінько, Л.О. Лігоненко, В.С. Рудницький, Я.В. Соколов, М.Т. Білуха. Аналізуючи роботи вчених, варто зазначити, що наявна методологічна база внутрішнього аудиту торговельних підприємств не задовольняє повною мірою управлінські потреби керівництва та має ряд проблемних аспектів.

Внутрішній контроль на торговельних підприємствах представляє собою спосіб регулювання діяльності підприємств торгівлі шляхом перевірки ходу реалізації планів, завдань, зіставлення фактичних результатів роботи зі встановленими стандартами на умовах використання ефективного інформаційного забезпечення, специфічного набору кількісних та якісних показників. Важливим при використанні контролю є застосування методологічного інструментарію дослідження та планування показників діяльності суміжних сфер економіки, забезпеченні самоокупності, гнучкості та самостійності усіх елементів мережі з акцентом на логістичні системи, ефективність використання торговельних площ, а також на забезпеченні належного рівня фінансового стану підприємства.

Проведення внутрішнього контролю на торговельному підприємстві не є обов'язковою процедурою і не закріплене чинним законодавством, проте його організація та здійснення є необхідною умовою управління господарською діяльністю. Ефективно побудована система внутрішнього контролю на підприємстві забезпечує

моніторинг фактичного стану об'єкта контролю, виявлення відхилень, порушень та зловживань, їх усунення та попередження виникнення в майбутньому. Система внутрішнього контролю повинна діяти в інтересах власників та інвесторів, максимально достовірно інформуючи останніх про стан справ на підприємстві, не допускаючи порушень, зловживань, шахрайства та сприяючи збереженню матеріальних цінностей, зокрема і з використанням аудиту ІТ технологій.

Саме тому для ефективного управління діяльністю торговельного підприємства доцільно використовувати наступні елементи механізму контролю:

- аналіз факторів зовнішнього та внутрішнього середовища та оцінка їх впливу на фінансово-господарську діяльність торговельних підприємств;
- прогнозування впливу факторів на майбутню діяльність торговельної мережі у плановому періоді;
- формування інформаційного, методичного та інструментального забезпечення розробки цільових показників діяльності торговельної мережі на плановий період;
- підтримка процесу визначення системи цільових показників діяльності торговельних підприємств, а також її аналіз та оцінка;
- моніторинг виконання планових показників за даними різних інформаційних систем підприємства;
- контроль та аналіз за дотриманням встановлених планових показників діяльності торговельної мережі, а також виявлення відхилень, їх причин та розробка варіантів управлінських рішень.

Особливу увагу при контролі за діяльністю торговельних підприємств слід приділяти виявленню шахрайств різних видів. При розгляді шахрайств, скоєних найманими працівниками, особливо слід виділити матеріально-відповідальних осіб, які виконують функції отримання, зберігання та відпуску матеріальних цінностей і грошових коштів. Від діяльності матеріально-відповідальних осіб залежить законне використання коштів підприємства. Аналіз статистики зловживань у сфері діяльності торговельних підприємств дозволяє зробити висновок про те, що високий рівень незаконного привласнення майна на підприємствах торгівлі, а також потенційні зовнішні ризики зловживань, суб'єктами яких є клієнти, генерують необхідність розробки детальної програми внутрішнього контролю

відокремлених структурних підрозділів або територіально віддалених філій, звіт за якою доцільно складати за наступними розділами:

- результати вибіркової інвентаризації товару;
- результати повної інвентаризації основних засобів, ТМЦ, МШП;
- дебіторська та кредиторська заборгованість;
- дотримання порядку виписки товару покупцю;
- касовий блок;
- додаткова інформація.

Після проведення контролюючих дій доцільно здійснювати перевірку охоплення ризиків процедурами контролю, тобто здійснювати оцінку ефективності контролю.

Таким чином, впровадження системи внутрішнього контролю за діяльністю торговельних підприємств є комплексною задачею та пов'язане з суттєвими витратами. Найефективніше розглядати роботи з побудови системи внутрішнього контролю як постійний бізнес-процес, оскільки відношення до цього завдання як до разового проекту не принесе очікуваного результату – збереження майна власника та достовірності фінансової звітності.

Література:

1. Лучко, М. Р. Питання консолідованої фінансової звітності в контексті реформування бухгалтерського обліку в Україні // Фінанси, 2006. – Випуск 8. – С. 75-83
2. Яцишин, С.; Каплун, О. Контроль якості проведення аудиту ефективності // Економічний аналіз. Наукові записки. Збірник наукових праць кафедри економічного аналізу ТНЕУ. – 2006. – Випуск 15. – с. 282-284
3. Бурденюк, Т.Г. Рейтингова оцінка як метод аналізу конкурентоспроможності підприємств АПК // ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». – 2008. – Випуск 10.